

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar Självvärdering

Lärosäte: Stockholms universitet
Forskarutbildningsämne: Konstvetenskap
Licentiatexamen: Ja
Doktorsexamen: Ja

Aspektområde: område, miljö och resurser

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömningsgrund:

Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga/ konstnärliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat. Forskarutbildningsämnets relation till området för forskarutbildning är adekvat (för de lärosäten som har examensrätt för område för forskarutbildning).

Konstvetenskap studerar olika former av konst och visuella uttryck, arkitektur och bebyggda miljöer samt av människan tillverkade artefakter ur historiska, filosofiska och sociala perspektiv. Som universitetsdisciplin har konstvetenskap vuxit fram ur estetik och kulturhistoria, vilket i hög grad präglat ämnets utveckling. Forskarutbildningsämnet konstvetenskap vid Stockholms universitet (SU) är sedan 2015 placerat vid Institutionen för kultur och estetik (IKE) vid Humanistiska fakulteten. Vid IKE finns även forskarutbildningsämnena idéhistoria, litteraturvetenskap, musikvetenskap och teatervetenskap.

Konstvetenskap har en lång historia vid SU. En professur i konsthistoria inrättades vid Stockholms högskola 1889 efter en donation av makarna Berg. Det var därmed den första i ämnet i landet och den första lärostolen i humaniora vid högskolan. År 1920 tillkom ytterligare en professur efter en donation av makarna Zorn. Längre präglades undervisning och forskning av de två stolsprofessorernas fokusering vid studiet av äldre konst och arkitektur. I och med ett nationellt reformarbete inom konstvetenskap i slutet av 1960-talet, kom även studiet av samtida bildkulturer och bebyggda miljöer att få en stark ställning. Idag karakteriseras ämnet konstvetenskap vid SU av ett fokus på tidigmodern, modern och samtida konst och design, arkitektur och teori, samt av kulturarvsstudier och curating som är egna huvudområden knutna till konstvetenskapen. Inom samtliga dessa områden har ämnet konstvetenskap vid SU goda kontaktytor till museer, konsthallar, myndigheter och andra institutioner och aktörer i det omgivande samhället.

Ur ett internationellt perspektiv har ämnet konstvetenskap genomgått viktiga teoretiska och metodologiska omvandlingar under de senaste decennierna. I synnerhet i den anglosaxiska forskarvärlden var 1990-talet och det tidiga 2000-talet en mycket livaktig och stundom turbulent reformperiod. Där lanserades *Visual Studies* som ett radikalt kritiskt alternativ till en mer traditionell konsthistorisk vetenskap, och det etablerades sedermera som nytt ämne på vissa universitet och högskolor. Dessa förändringar har haft tämligen stort genomslag även utanför de anglosaxiska länderna, och har påverkat flera lärosäten i Sverige. Konstvetenskap vid SU har dock valt att stå fast vid benämningen ”konstvetenskap”, därför att man uppfattat de ovan beskrivna förändringarna som del i en kontinuerlig utveckling inom ämnet snarare än som en etablering av ett nytt huvudområde. Reformerna har inneburit en radikal breddning av konstvetenskapens empiriska bas och bidragit till en ökad teoretisk medvetenhet. I synnerhet märks detta i ett tydligare metahistoriskt och historiografiskt intresse, vilket påverkat såväl de disputerade forskarnas som doktorandernas analyser och ämnesval. I ämnesformuleringen av konstvetenskap vid SU görs ingen värderande åtskillnad mellan olika delar av bebyggda miljöer eller visuella kulturer – alla delar kan utgöra legitima studieobjekt.

Den teoretiska mångfald och medvetenhet som ämnet vid SU idag uppvisar, har också underlättat kontakter och forskningssamarbeten med andra ämnen vid IKE. Vid möten med

ämnet vid andra lärosäten i de olika nationella samarbetsorgan som finns (doktorandinternat, ämneskonferenser) framstår denna breddning av konstvetenskapens empiriska bas, och förtydligandet av dess teoretiska inriktning som gemensam för alla inblandade. Det har underlättat samarbeten mellan olika lärosäten, nationellt och i Stockholm–Uppsala-regionen.

Aspektområde: område, miljö och resurser

Aspekt: Personal

Bedömningsgrunder:

A. Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.

B. Handledarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematisk upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vid IKE finns i dagsläget tretton personer som är tillsvidareanställda och disputerade i konstvetenskap. Av dessa är sex professorer, tre docenter, tre lektorer och en forskningssekreterare. Samtliga är på olika sätt involverade i forskarutbildningen. Den vetenskapliga meriteringsnivån är således mycket hög. Vad gäller forskningsinriktning spänner kollegiet över ett brett fält, från bildkonst till arkitektur, från medeltiden till samtiden. Även teoretiskt och metodologiskt täcker kollegiet ett brett kompetensspektrum, från klassisk tolkningsteori till performativitetsstudier, receptionestetik, bildsemiotik, diskursanalys, genusteori, postkolonial teori och intersektionalitetsperspektiv. Några av handledarnas och lärarnas kompetens spänner över flera av dessa områden och metodinriktningar.

Säkerställande av en hög vetenskaplig nivå inom handledarkollegiet görs bl.a. genom stränga rutiner vid tillsättandet av anställningar. Samtliga idag anställda lärare har erhållit sina anställningar i öppen konkurrens, efter sakkunnigutlåtanden och i beslut i fakultetens lärarförslagsnämnd. I några fall har utlysningarna haft en inriktning mot något specifikt område som vi särskilt velat stärka, exempelvis arkitektur eller kulturarv, men de allra flesta utlysningarna har varit helt öppna. Vi efterlyser alltid kvalitet snarare än kvantitet både vad gäller pedagogiska och vetenskapliga meriter. Det har alltid varit ett högt söktryck när vi utlyst anställningar och arbetsvillkoren vid SU är sådana att vi alltid kunnat anställa de bäst meriterade sökande.

Vid IKE finns för närvarande även tre postdoktorer och två externfinansierade forskare knutna till konstvetenskap. De tre postdoktorerna forskar om icke-antropocentriska temporaliteter inom samtidskonsten, illustrerad litteratur på 1800-talet, samt idéer och ideologier kring samtida boende. En av de externfinansierade forskarna är akademiforskare (finansierad av Vitterhetsakademien) och arbetar med vetenskapliga bilder och instrument under renässansen, och den andra leder ett internationellt VR-finansierat forskningsprojekt om levandegörandet av Förintelsen på 2000-talet. På IKE finns också en samlad kompetens av hög relevans för konstvetenskapen inom ämnena idéhistoria, litteraturvetenskap, musikvetenskap och teatervetenskap, curating och kulturarvsstudier. Sammantaget finns bland personalen i konstvetenskap och vid IKE som helhet både spetskompetens och en stor bredd, teoretiskt och empiriskt.

Varje doktorand har två handledare, som utses enligt särskilda [riktlinjer för doktorandhandledning](#), och har rätt till 80 handledningstimmar, varav 40 kontakttimmar, per läsår (se *färdighet och förmåga*). Samtliga aktiva handledare i konstvetenskap vid SU har hög vetenskaplig kompetens och har antingen pedagogisk utbildning för sina arbetsuppgifter eller meritering som motsvarar sådan (enligt Humanistiska fakultetens bedömning). Vi ser dock ett

behov av mer fortlöpande pedagogisk handledarutbildning. Även om en handledare har gått en utbildning eller har bedömts ha motsvarande kompetens, kan det vara behövligt med nya impulser och intryck – inte bara vetenskapliga utan även pedagogiska. Under HT 2017 anordnas i detta syfte en pedagogisk heldag för handledare på IKE. För tillfället ser vi inte några problem med att tillhandahålla adekvat handledning, givet den höga kompetensen hos den tillsvidareanställda personalen och vårt stora nätverk i närområdet, som omfattar Södertörns högskola (SH), Uppsala universitet (UU), och Stockholms många museer och konstinstitutioner. Ett större problem är det minskade antalet doktorander som ger personalen färre tillfällen till och därmed mindre erfarenhet av doktorandhandledning.

I undantagsfall anlitas externa handledare. Detta beror till största delen på att kompetensen inom kollegiet i allmänhet är tillräckligt bred. Vi ser det vidare som viktigt för den disputerade personalens kompetensutveckling att få handleda doktorander, något som på sikt kommer både den enskilde läraren och hela kollegiet till godo. Externa handledare undviks också till del p.g.a. mindre goda erfarenheter av sådana lösningar. Erfarenheten säger att externa handledare inte är delaktiga i institutionens dagliga arbete på samma sätt som de anställda och att kontakten med handledarkollegor och doktorandgruppen därför ofta blir svag. Till detta kommer praktiska problem med kontinuitet och svårigheter för de externa handledarna att hålla sig uppdaterade om regelverk och administrativa förändringar. För tillfället är det därför bara en doktorand som har en extern handledare. I det fallet handlade det om en specifik kompetens hos handledaren, i kombination med uttryckliga önskemål från doktoranden. Ett särskilt avtal som reglerar handledarens respektive institutionens ansvar har upprättats kring denna relation. Där framhålls bl.a. att handledaren ska delta i handledarkollegiets möten och även förväntas delta i den konstvetenskapliga forskarmiljön vid SU.

Handledarbyten är förhållandevis oproblematiska inom utbildningen, då doktoranden i allmänhet inte är så starkt knuten till och beroende av handledarens forskning som i en del andra ämnen. Även om sådana byten ändå kan vara känsliga för både doktorand och handledare är det vår uttalade uppfattning att det ska vara en så enkel och odramatisk procedur som möjligt och att handledningen ska styras av framför allt doktorandens och projektets behov (se [riktlinjer för doktorandhandledning](#)). Under det senaste året har en doktorand efter begäran fått en extra handledare p.g.a. att en handledare varit sjukskriven. För ett par år sedan bytte en annan doktorand till en särskilt önskad extern handledare (se ovan).

Samtliga tillsvidareanställda lärare vid IKE har 30–70% forskning/utvecklingsarbete/kompetensutveckling i sina anställningar (30% för lektorer, 40–70% för professorer), vilket ger goda möjligheter att upprätthålla och utveckla den egna vetenskapliga kompetensen. De flesta lärare har möjlighet att i huvudsak undervisa och handleda doktorander inom sina specialområden. Möjligheten till medfinansiering av externa forskningsanslag har för dessa handledare och lärare också varit god. Anställda lärare har därutöver ett expenskonto om 10 000 kr/år för deltagande i konferenser, forskningsresor, kompetensutveckling och liknande.

I Stockholm finns goda möjligheter till samverkan med övriga samhället. Här finns en närhet till myndigheter, museer och övrig konstvärld som ger gott om tillfällen att både ta del av och aktivt bidra till en mångfald av aktiviteter. Med museerna samverkar vi ofta kring enskilda utställningar (se [publikationslista](#)). Även närheten till de större dagstidningarna och andra riksmidier underlättar ofta sådan samverkan. Dessa kontakter är ofta informella men det förekommer att media kontaktar institutionen via vår informatör, som i sin tur tar kontakt med den enskilde forskaren eller doktoranden för medverkan i olika mediala sammanhang. Detta

uppmuntras av institutionsledningen och är en naturlig del av ämnet konstvetenskap sedan långt tillbaka. Den avsatta arbetstiden för forskning/utvecklingsarbete/egen kompetensutveckling får användas för sådana aktiviteter.

Bärande i den administrativa strukturen kring forskarutbildningen i konstvetenskap är studierektorn, som i tillägg till sin grundkompetens som disputerad universitetslektor och handledare även har genomgått en utbildning för studierektorer vid Humanistiska fakulteten och en utbildning i att hålla medarbetarsamtal som ges av SU:s personalavdelning. IKE har även en samordnande studierektor för forskarutbildning, och en forskningssekreterare (disputerad i konstvetenskap) som bl.a. ansvarar för planering och formalia vid antagning och disputation. Forskningssekreteraren har en administrativ anställning men deltar i seminarieverksamhet och andra forskningsaktiviteter knutna till forskarutbildningen i mån av tid. Dessutom finns vid IKE en samordnande forskningssekreterare som är disputerad i litteraturvetenskap, vilken ansvarar för det s.k. tvärseminariet, workshopar, redaktionellt arbete samt de två områden (se *Forskarutbildningsmiljö*) som är av stor betydelse för forskningsmiljön vid IKE.

Antagningsprocessen är mycket viktig för att upprätthålla kvaliteten i utbildningen. Ett kvalificerat doktorandkollektiv skapar en kritisk massa, där doktorander sinsemellan men även handledare och doktorander lär av varandra. Våra utlysningar är alltid öppna och annonseras av fakulteten på SU:s hemsida och hade vid senaste utlysningen 34 sökande till två platser. Normalt utlyses 1–3 platser årligen. Till skillnad mot läroanställningarna har doktorandanställningarna aldrig haft någon särskild inriktning. I förväg tillsätts en rekryteringsgrupp som består av 3–6 lärare med tillsvidareanställning vid SU. Deltagandet i gruppen roterar bland lärarna i ämnet och fastställs från gång till gång av ämnets studierektor. Som stöd har rekryteringsgruppen en fastställd [antagningsordning](#) som reglerar de kriterier som de sökande ska bedömas utifrån. Gruppen har möjlighet att vid behov rådfråga extern kompetens, inom och utanför handledarkollegiet. Gruppen gör ett skriftligt utlåtande samt rangordning som utgör grunden för slutligt beslut i institutionsstyrelsen.

IKE har ett gemensamt studierektorskollegium, som består av de fem ämnens studierektorer för forskarutbildning, institutionens samordnande studierektor för forskarutbildning, en forskningssekreterare, en doktorandrepresentant, och institutionens prefekt. Studierektorskollegiet sammanträder två gånger per termin för att diskutera antagningar, disputationer, och administrativa frågor som rör forskarutbildningen. Den samordnande studierektorn deltar vidare i Humanistiska fakultetens möten för studierektorer, som hålls fyra gånger per år. Vederbörande kan där lyfta frågor som är viktiga för forskarutbildningen vid IKE och samtidigt ta med sig information och frågor tillbaka från fakulteten till institutionen.

Konstvetenskap har därutöver ett eget handledarkollegium för alla tillsvidareanställda lärare, med studierektor för forskarutbildning i konstvetenskap som sammankallande. Det sammanträder fyra gånger per läsår. Där diskuteras antagningar och disputationer i konstvetenskap, liksom rutiner och regelverk, handledarskapet, kursutbud och annat som rör doktorandernas utbildning. Handledarkollegiet är en viktig instans för att systematiskt kontrollera och följa upp de eventuella problem som uppstår kring handledning eller i doktorandens utbildning. Vid ett av mötena, som hålls i samband med inlämning av de individuella studieplanerna (ISP:erna), kallas bara de aktiva handledarna för att diskutera doktorandprojektens utveckling och handledarsituationen.

Doktorandens synpunkter på handledningens omfattning och kvalitet kan tas upp direkt med studierektor för forskarutbildningen, som då avgör om frågan bör föras vidare till handledarkollegiet. En mer formaliserad kontroll av doktorandens perspektiv på handledningen och utbildningen görs i samband med den årliga revideringen av ISP:en, och/eller i de årliga medarbetarsamtal som hålls med studierektor (i de fall hen även är handledare hålls medarbetarsamtal med den ämnesansvarige).

Sammanfattningsvis kan sägas att det på IKE och i ämnet konstvetenskap finns väl utvecklade rutiner för forskarutbildningens olika moment, från antagning till disputation, inklusive eventuella handledarbyten. De faror vi ser handlar snarast om vår framtida förmåga att kunna upprätthålla denna kompetens, eftersom ekonomin har gjort det allt svårare att anta doktorander till forskarutbildningen. Fler möjligheter och tillfällen till pedagogisk fortbildning är också en fråga som det arbetas med vid institutionen som helhet och på fakultetsnivå. För tillfället äger dock handledarkollegiet i konstvetenskap vid SU en hög vetenskaplig och pedagogisk kompetens. Det rymmer en stor ämnesmässig bredd och många specialister inom viktiga forskningsfält. Samtliga lärare har avsatt tid i sina anställningar för egen forskning och utvecklingsarbete. Den administrativa strukturen kring forskarutbildningen förvaltas av två studierektorer och en forskningssekreterare. Kvaliteten på handledning och forskarutbildningen som helhet, liksom progressionen i de enskilda doktorandernas utbildning diskuteras, utvärderas och följs upp kontinuerligt genom studierektorskollegium, handledarkollegium, utvärderingar, ISP-samtal och medarbetarsamtal.

Aspektområde: Område, miljö och resurser

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömningsgrunder:

A. Forskningen/den konstnärliga forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig/konstnärlig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

B. Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningsmiljön tillhör de största i landet med tretton tillsvidareanställda lärare och ett doktorandkollegium, som de senaste fem åren i genomsnitt består av tolv doktorander. Att antalet doktorander i nuläget endast är fem beror på ett stort antal disputationer under perioden 2015–2016, 19 stycken. Doktorandkollektivet utökas inom kort genom att två anställningar utlyses VT 2017 och en externfinansierad doktorand med medel från Berit Wallenbergs Stiftelse påbörjar utbildningen HT 2017.

I och med institutionssammanslagningen till IKE 2015 vidgades den lokala forskarutbildningsmiljön väsentligt och det öppnade upp för samarbeten mellan institutionens fem forskarutbildningar. Idag finns fyra ”tvärområden” vid IKE – genus, historiografi, medialitet och performativitet – som skär över ämnesgränserna och avser att binda samman doktorander och forskare i olika ämnen kring gemensamma intressen.

Den sociala arbetsmiljön vid IKE stärks aktivt genom ett antal horisontella mötesplatser i form av en institutionsgemensam onsdagsfika, jul- och sommarfest, en gemensam introduktionsdag för alla anställda i början av höstterminen samt personalmöten både inom ämnet konstvetenskap och övergripande för hela IKE.

Det s.k. [tvärseminariet](#) startades HT 2015. Gästföreläsare presenterar där forskning som har tvärvetenskapliga kvaliteter och som kan intressera forskare och doktorander i flera olika ämnen. Där kan även institutionens forskare presentera pågående arbeten med tvärvetenskapliga inslag, och få sina projektutkast granskade av personer från andra ämnen än det egna, inför forskningsrådets stora utlysningar. Tvärseminariet är också platsen för ämnesöverskridande metadiskussioner rörande seminariet som vetenskapligt diskussionsforum, tvärvetenskap som praktik, digitala humaniora, forskningspolitik, populärkultur, osv.

Ett annat exempel på institutionsgemensamma aktiviteter som stärker forskarutbildningen är en serie ”klassikerkurser” som har utvecklats på initiativ från IKE:s doktorander. Kurserna fokuserar på innehållet i och receptionen av ett vetenskapligt verk av stor betydelse för den teoretiska och metodologiska utvecklingen inom ett bredare humanistiskt fält. Kursansvaret ambulerar mellan IKE:s ämnen. Under 2016 gavs kurser om Martin Heideggers *Konstverkets ursprung* och Judith Butlers *Gender Trouble*, och under 2017 ges kurser om Marshall McLuhans *Media*, och Theodor Adornos och Max Horkheimers *Upplýsningens dialektik*.

Konstvetenskap är en del av SU:s områdesöverskridande nätverk [Genusakademien](#) och är representerad i styrgruppen där institutioner och ämnen med framträdande genusforskning ingår. Genusakademien arrangerar områdesöverskridande doktorandkurser, workshopar m.m. Under HT 2016 hölls ett tvådagarsinternat där en lärare och en doktorand från konstvetenskap deltog. Doktorander från konstvetenskap ingår även i Genusakademins doktorandnätverk, vilket samlar doktorander vid SU som bedriver eller är intresserade av genusforskning. Två doktorander i konstvetenskap följde 2016 Genusakademins doktorandkurs *Förändring i feministisk teori och praktik*, 7.5 hp.

Forskarutbildningsmiljön har under senare år vidgats genom att två doktorander i konstvetenskap varit anslutna till Humanistiska fakultetens forskarskola i estetiska vetenskaper ([FoEst](#)) och två varit anslutna till forskarskolan i kulturhistoriska studier ([FoKult](#)). Sedan HT 2016 erbjuder [Humanistiska fakultetens forskarskola](#) tematiska studier och fristående kurser på forskarnivå inom humaniora. Konstvetenskapens lärare har också varit delaktiga både i styrning och praktiskt arbete vid dessa. Alla kurser är öppna för samtliga doktorander vid fakulteten, liksom för doktorander från andra fakulteter och lärosäten i Sverige och utlandet. Syftet med forskarskolan är att höja kvaliteten i utbildningen, att öka tvärvetenskaplighet och interdisciplinära samarbeten, samt att skapa en högre grad av internationalisering. Forskarskolorna fungerar som ett komplement till den ordinarie institutionsverksamheten, som ger möjligheter till djupare tvärvetenskapliga samarbeten mellan lärare, handledare och doktorander. En doktorand i konstvetenskap följde 2016 forskarskolans doktorandkurs *Kroppen i teori och praktik*, 5 hp. Inom ramen för forskarskolan ger konstvetenskap den generiska kursen *Visuella källor*, 7.5 hp (VT 2017). IKE ger temat *Människa och materialitet – Human and Materiality* (start HT 2017) i samarbete med Institutionen för arkeologi och antikens kultur.

Ämnet konstvetenskap har en god nationell samverkan som direkt inverkar på forskarutbildningens kvalitet. Här kan nämnas samarbeten med konstvetenskap vid SH och UU genom att doktorander och disputerade forskare deltar i varandras Högre seminarier och andra forskningsrelaterade aktiviteter. En gemensam seminarierie med fokus på metodfrågor startades 2016, på initiativ av SU och SH. Det arrangeras regelbundna ämneskonferenser som omfattar samtliga lärosäten i landet som erbjuder undervisning i konstvetenskap eller motsvarande. Lärosätena samverkar också kring en konsthistorisk [kurs vid Svenska institutet i Rom](#). Ytterligare nationell samverkan i ämnet konstvetenskap sker genom [Konsthistoriska sällskapet](#) som ger ut *Konsthistorisk tidskrift*. Flera av sällskapets styrelsemedlemmar och tidskriftens redaktionsmedlemmar är lärare vid SU. Doktorander och alumner publicerar sig ofta i tidskriften.

Forskarutbildningsmiljön vidgas därutöver genom det nationella konstvetenskapliga samarbete som bl.a. tar sig uttryck i ett årligt doktorandinternat som besöks av doktorander och handledare i konstvetenskap från SU, UU, SH och Göteborgs universitet (GU). Internatet ägnas åt handledarutbyte – där doktorandernas textunderlag granskas och diskuteras av handledare från annat lärosäte – och åt fördjupade diskussioner kring frågor som berör forskarutbildningen i konstvetenskap nationellt. 2017 års internat arrangeras gemensamt av de konstvetenskapliga ämnena vid SU, SH och UU.

Forskare i konstvetenskap vid SU är aktiva i NORDIK, ett nordiskt konstvetenskapligt samarbete som var tredje år arrangerar en konferens som samlar doktorander och forskare i konstvetenskap från samtliga nordiska länder. Den senaste konferensen ägde rum i Reykjavik 2015. En doktorand och fyra forskare i konstvetenskap från SU arrangerade sessioner,

ytterligare två doktorander och två forskare deltog med paperpresentationer. Nästa konferens äger rum i Köpenhamn 2018. Doktorander uppmanas att delta i NORDIK och finansieringen säkerställs genom expensmedel.

Ämnet konstvetenskap arbetar också aktivt för att ytterligare bredda och internationalisera forskningsmiljön genom att vara drivande i arbetet med ett nytt tvärvetenskapligt forskningscentrum: *Stockholm Centre for Critical Heritage Studies*. Arbetet inleddes i september 2016 med den internationella konferensen *Reframing Heritage as Movement*, vilken samlade forskare, studenter, doktorander (varav två från konstvetenskap på SU) och kulturarvspraktiker från 14 universitet, 15 forskningsämnen och 15 offentliga kulturarvsinstitutioner. Planeringsarbetet fortsätter under 2017 med målsättning att starta verksamhet som involverar doktorander under 2018.

Ett flertal handledare deltar aktivt i nationella och internationella forskningsnätverk som kommer doktoranderna tillgodo. Exempelvis samlades HT 2016 det ambulerande Högre seminariet för fotoforskning vid SU. Under 2016 arrangerades vid IKE dels en gemensam forskardag på temat *Art, Media, and Intermediality* med Mieke Bal som keynote speaker, dels symposiet *Feminist and Queer Aesthetics: Intersections of Theory and Practice* med Amelia Jones som keynote speaker. Personal från konstvetenskap var drivande i arbetet med bägge evenemangen och i arbetsgruppen för forskardagen deltog en doktorand i konstvetenskap. Symposiet var ett resultat av att två forskare i konstvetenskap under en längre tid varit aktiva i ett internationellt nätverk av feministiska konsthistoriker och curators, huvudsakligen av informell karaktär. Såväl forskardagen som symposiet föregicks av särskilda workshoppar för doktoranderna tillsammans med Bal och Jones. Doktoranderna förberedde sig vid dessa tillfällen dels genom att läsa anvisad litteratur från Bal/Jones, dels genom att lämna in en skriftlig rapport om ett "case" från deras eget avhandlingsprojekt som sedan diskuterades utifrån respektive tematik på workshopparna. Doktoranderna gavs således vid dessa tillfällen chansen att få delar av det egna avhandlingsprojektet läst och granskat av mycket välrenommerade internationella forskare samt hade möjlighet att skapa viktiga nätverkskontakter i samband med mer informella diskussioner under gemensamma luncher, middagar etc. Forskardagen resulterade därutöver i ett pågående arbete med en antologi, där en doktorand och flera alumner i konstvetenskap bidrar med texter och ingår i redaktionen.

Till den ovan beskrivna vidgningen av den akademiska miljön, nationellt och internationellt, kan läggas betydelsen av Stockholms rika konstvärld i form av museer, konsthallar och myndigheter. Flera doktorander har parallellt med utbildningen samarbeten med och/eller uppdrag för museer, konsthallar och andra kulturinstitutioner. Som exempel kan nämnas en doktorands bidrag till en forskningspublikation vid ett museum, en annans konstpedagogiska arbete på museer och konsthallar, en tredjes översättning för en utställningskatalog och en fjärdes tidigare engagemang i styrelsen för föreningen *Genus i museer* (den sistnämnda doktoranden har nu ersatts av en alumn från forskarutbildningen i konstvetenskap vid SU). Ett flertal forskare och handledare samarbetar aktivt med museer och tidskrifter utanför akademien. Konstvetenskap vid SU finns representerat i Nationalmuseums forskningsråd och Moderna Museets vetenskapliga råd och har flera redaktionsmedlemmar i tongivande facktidskrifter såsom *Konsthistorisk tidskrift* och *Bebyggelsehistorisk tidskrift*. Ämnet har också startat en egen läromedelsskriftserie knuten till Stockholm University Press, där doktorander och alumner medverkar med textbidrag i kommande antologier.

IKE har anställt en egen informatör för att stimulera och underlätta kontakter med det omgivande samhället. Informatören tar emot förfrågningar och kontaktar den forskare eller

doktorand som är bäst lämpad att svara, eller medverka som sakkunnig i något medialt sammanhang. Informatören arbetar också aktivt med personalen och påminner om att uppdatera websidespresentationer och annonsera egna aktiviteter genom institutionens kommunikationskanaler (websida, facebook, osv.). Informatören har även en konsultfunktion för anställda forskare och doktorander, då de vill nå ut med information om ett eget arrangemang eller annonsera utgivning av en bok eller dylikt. Därutöver ger SU:s [samverkansavdelning](#) stöd till kärnverksamheterna forskning och utbildning genom relationsskapande, nätverkande, värdskap, mötesplatser och kommunikation, vilket bl.a. inbegriper alumnverksamhet och arbetslivssamverkan.

Den aktuella doktorandgruppen bestod HT 2016 av en man och fem kvinnor. Doktorandernas medelålder var 36 år. Doktorandernas forskningsinriktningar och avhandlingsämnen spänner över ett brett register: från designdiskurs under 1800-talet, till skandinaviskt måleri vid 1800-talets slut och sekelskiftet 1900, 1950-talets konst och film, konsthistoriografi, och samtida konst och konstteori. Forskarutbildningens allmänna studieplan (ASP) kräver att den som antas till forskarutbildning i konstvetenskap behärskar svenska, danska eller norska och därutöver engelska. Avhandlingen ska skrivas på något av dessa språk och kravet omfattar förmåga att läsa, tala och skriva. Detta begränsar i viss mån möjligheten till en internationell rekrytering. För närvarande har dock en av doktoranderna examen från utländskt universitet. Även den externfinansierade doktorand som påbörjar forskarutbildningen HT 2017 har utländsk examen. Samtliga doktorander har de språkkunskaper som krävs för att kunna genomföra sina avhandlingsprojekt. En doktorand var en stor del av HT 2016 i Rom för att följa den konstvetenskapliga kurs som erbjuds av Svenska institutet och kunde parallellt med detta knyta kontakter i en internationell forskningsmiljö via sin handledares nätverk.

Handledargruppen består för närvarande av fyra män (varav en extern) och sex kvinnor som är aktiva handledare. De aktiva handledarnas medelålder är 50 år. Handledarkollegiet inbegriper därutöver två män och en kvinna som för tillfället inte handleder någon doktorand, men som deltar i kollegiets möten och diskussioner om forskarutbildning generellt. Handledarkollegiet står sammantaget för en bred forskningskompetens (se *Personal*). Samtliga handledare har språkkunskaper så att de på ett tillfredsställande sätt kan fullfölja sina handledaruppdrag. Samtliga handledare hade HT 2016 Stockholm som huvudsaklig ort för sin verksamhet.

En systematisk granskning och uppföljning för att säkerställa att forskarutbildningsmiljöns kvalitet görs i huvudsak på följande sätt:

- Handledarkollegiet, bestående av aktiva handledare och tillsvidareanställd akademisk personal i konstvetenskap, sammanträder fyra gånger per läsår för att diskutera forskarutbildningen som helhet. Där ingår en diskussion om forskarutbildningsmiljön från handledarnas perspektiv.
- Frågor av större vikt eller mer allmän karaktär kan av studierektor lyftas i det institutionsgemensamma studierektorskollegiet som sammanträder två gånger per termin, där även prefekten och en doktorandrepresentant finns närvarande.
- Studierektor för forskarutbildningen (alt. ämnesföreträdaren) genomför årligen medarbetarsamtal med doktoranderna. Arbetsmiljön (socialt, fysiskt, forskningsmässigt) är en stående punkt som diskuteras under dessa samtal.
- Medarbetarsamtalen följs upp i ett institutionsgemensamt möte med prefekt, övriga studierektorer och andra personer med lednings- och/eller personalansvar, för att fånga

upp såväl styrkor som svagheter i arbetsmiljön och för att diskutera åtgärder för att komma tillrätta med eventuella problem.

- Forskarutbildningen utvärderas separat i slutet av varje termin, då doktoranderna ges möjlighet att i en skriftlig utvärderingsblankett anonymt ge sina synpunkter på utbildningen. Även här finns forskningsmiljön med som en stående punkt.
- Utvärderingen följs varje termin upp genom ett utvärderings- och planeringsmöte med studierektor för forskarutbildning, där doktoranderna ges möjlighet att också muntligen ge synpunkter och komma med egna förslag.
- Resultaten av utvärderingarna redovisas på handledarkollegiets möten, där även åtgärder för att lösa eventuella problem diskuteras.

Exempel på problem och åtgärder som har diskuterats under de senaste åren är:

- Behov av ökat samarbete över ämnes- och lärosätesgränser. Åtgärd: inrättande av klassierkurser (IKE), metodkurs (SU och SH) och följande metodseminarier (SU, SH och UU).
- Önskemål om ökat deltagande från disputerad personal i Högre seminariet (ett i hög grad strukturellt problem som handlar om tidsbrist, eftersom deltagande i Högre seminariet går vid sidan av den ordinarie bemanningen och därmed belastar anställningens forskningstid). Åtgärdsförslag: (i) bemanning av enskilda lärare till specifika seminarier, t.ex. vid samtliga slutseminarier, (ii) olika pedagogiska modeller för textseminarierna, (iii) att i högre grad uppmuntra disputerade forskare att också lägga fram text på Högre seminariet, (iv) laborera med handledarutbyten och externa läsare, (v) att samordna Högre seminariet mer med det nya [masterprogrammet i konstvetenskap](#), och (vi) att ha seminarier på andra platser (t.ex. museer) för att i högre grad involvera lärarna och deras externa nätverkskontakter. Studierektor för forskarutbildning har i uppdrag att följa upp åtgärdsförslagen under 2017.
- Brist på doktorandkurser i konstvetenskap vid institutionen. Åtgärd: handledarkollegiet har tagit beslut om att formalisera de läskurser som vid tidigare tillfällen givits av konstvetenskapens lärare, samt att ta fram nya förslag på läskurser utifrån respektive lärares specialistkompetens. Läskurserna samlas i en konstvetenskaplig kursbank som avser att fungera som en resurs i forskarutbildningen med syfte att stärka såväl djup som bredd i kursutbudet.

Sammanfattningsvis är forskarutbildningsmiljön för konstvetenskap vid SU förhållandevis stor och har en jämn könsfördelning på lärar- och handledarsidan, medan det på doktorandsidan för närvarande är en ovanligt liten grupp med en ojämn könsfördelning. Detta kan i någon mån justeras genom planerade antagningar, men doktorandgruppens storlek uppfattas alltjämt som ett problem och könsfördelningen som ett utvecklingsområde. I och med sammanslagningen till IKE har konstvetenskapen kommit att ingå i en större tvärvetenskaplig forskningsmiljö med nya former av tematiska samarbeten över ämnesgränserna, i form av kurser, workshopar och tvärseminarier. Lärare, handledare och doktorander i konstvetenskap har därutöver aktiva akademiska nätverk, nationellt och internationellt, och har goda relationer till Stockholms olika konstinstitutioner. De externa och tvärvetenskapliga relationerna är för närvarande en styrka i forskarutbildningsmiljön, medan den bristande närvaron i Högre seminariet och avsaknaden av interna konstvetenskapliga doktorandkurser har identifierats som områden för utveckling. Konstvetenskap har väl fungerande rutiner för att kontinuerligt inhämta synpunkter och information från både handledare och doktorander, utvärdera och följa upp kvaliteten på forskarutbildningsmiljön.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik/konstnärliga forskningsmetoder inom forskarutbildningsämnet.

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den särskilda behörigheten till forskarutbildningen i konstvetenskap vid SU säkerställer att doktoranderna redan i samband med antagning uppfyller grundläggande krav på kunskap om konstvetenskaplig metodik.

För kurser som ingår i forskarutbildningen finns kursbeskrivningar, men ej av Humanistiska fakultetsnämnden fastställda kursplaner. Till skillnad från kurser på grund- och avancerad nivå, så är kurser och andra moment inom forskarutbildningen av nödvändighet mer flexibelt utformade efter individuella behov, och har större krav på att vara uppdaterade mot det dagsaktuella forskningsläget. I det nedanstående beskrivs hur ämnet konstvetenskap vid SU arbetar för att säkerställa, kontrollera, utvärdera och följa upp innehållet i forskarutbildningen, så att varje doktorand ges möjlighet att uppnå examensmålen med avseende på måluppfyllelse rörande kunskap och förståelse.

Varje doktorand har en individuellt formad studieplan, och stor hänsyn tas till enskilda behov vid utformandet av utbildningens innehåll. Huvudhandledaren ansvarar för att avgränsningen av avhandlingsämnet sker på sådant sätt att studierna kan slutföras inom den stipulerade nettostudietiden, men därutöver är det i hög grad doktorandens ansvar att utforma forskningsuppgiften. Vad gäller kursdelen rekommenderas doktoranderna alltid att ta grundläggande kurser om metod och vetenskapsteori under det första året av forskarutbildningen. De flesta doktorander tar ytterligare kurspoäng det första läsåret, parallellt med att forskningsplanen för avhandlingen preciseras och justeras i samråd med handledarna. Under de följande tre åren varvas kurser och avhandlingsarbete enligt en progressionslinje som fastställs av doktoranden och handledarna för att passa det specifika avhandlingsprojektet.

Utformningen av forskarutbildningens kursdel syftar till att ge doktoranderna förutsättningar att förvärva bred kunskap och förståelse för ämnet konstvetenskap med dess empiri, teori och metod. Kursdelen består av sammanlagt 60 hp kurser, som garanterar en breddning av doktorandens kunskap och förståelse utöver det valda avhandlingsämnet och som samtidigt är färdighetstränande. I ASP:en anges inga specifika kurser, men den kräver att kurspoängen som helhet fördelas enligt följande: Inledande teori- och metodmoment (15 hp), Valda konstvetenskapliga problem (15 hp) samt Övriga kurser (30 hp). Under det första läsåret, eller så snart tillfälle ges, deltar varje doktorand i en kurs i Vetenskapsteori på 7,5 hp och en grundläggande Metodkurs på 7,5 hp. Teori- och metodkurserna kan läsas internt inom ämnet men även utanför ämnet—t.ex. kursen [Humanioras vetenskapsfilosofi](#) (7,5 hp) som ges inom ramen för Humanistiska forskarskolan—eller utgöras av kurser vid andra lärosäten. För

närvarande kan konstvetenskapen erbjuda två metodkurser: *Avhandlingen som genre* (7,5 hp) och *Metod och forskningspraktik inom det konstvetenskapliga fältet* (7,5 hp), där den sistnämnda ges i samarbete med ämnet konstvetenskap vid SH.

Sammanlagt 15 hp av utbildningens kursdel reserveras för ämnesspecifika kurser som avser att bredda och kontextualisera doktorandens kunskaper utöver det egna avhandlingsprojektets specialisering. För att säkerställa att dessa kurser ger tillräckligt bred kunskap och förståelse inom ämnesområdet väljs litteraturen (1500 s för en läskurs på 7,5 hp) av doktoranden i samråd med handledare eller den lärare som examinerar kursen. I syfte att stärka bredden i det interna kursutbudet har handledarkollegiet beslutat att formalisera de läskurser som vid tidigare tillfällen givits av konstvetenskapens lärare och sammanställa nya förslag på läskurser i en konstvetenskaplig kursbank (se *Forskarutbildningsmiljö*).

Kursdelens återstående 30 hp består av valfria kurser. Det kan röra sig om konstvetenskapliga kurser som ges vid andra institutioner inom eller utom SU, t.ex. en konstvetenskaplig kurs om bildkonst, arkitektur och stadsplanering i Rom och Mellanitalien från antiken till 1900-talet (15 hp) som erbjuds av Svenska institutet i Rom, eller om kurser i vetenskaplig teori och metodik, t.ex. *Förändring i feministisk teori och empiri* (7,5 hp) som ges av Genusakademien eller *Kroppen i teori och praktik* (7,5 hp) som ges av Humanistiska forskarskolan. Flera doktorander har också valt att följa internationella kurser inom respektive forskningsfält.

Sammansättningen av kurser för varje enskild doktorand, liksom litteratur till individuella läskurser, föreslås oftast av doktoranden själv och diskuteras tillsammans med handledarna. Kurssammansättningen regleras formellt och följs upp årligen i ISP:en. Detta ger doktoranden möjlighet till självständig utformning av utbildningen, samtidigt som det ger handledarna tillfälle att kontinuerligt kontrollera och följa upp doktorandens förståelse för ämnet och progression genom utbildningen. Kurserna examineras formellt av studierektor för forskarutbildningen.

Doktorandernas allmänna kunskap och förståelse för ämnets empiri, teori och metod säkerställs också genom den för doktoranderna obligatoriska närvaron vid Högre seminariet. Obligatoriet är fastställt i ASP:en, och är preciserat i den institutionsgemensamma lathunden för forskarutbildning (se *Doktoranders perspektiv*). Seminariet hålls regelbundet, i genomsnitt 2–3 gånger per månad under terminstid. Verksamheten består av *textseminarier* där kapitel ur doktorandernas avhandlingsarbeten presenteras och granskas (att successivt presentera egen avhandlingstext på seminariet är obligatoriskt); *litteraturseminarier* där aktuell vetenskaplig litteratur, ofta med fokus på nyare teoretiska verk, läses och diskuteras; *temaseminarier* med fokus på praktiska akademiska färdigheter, såsom ansökningskrivande, konferenspresentation, peer review-granskning och karriärplanering; och *forskningspresentationer* där inbjudna nationella eller internationella forskare presenterar sin forskning. Syftet med seminariet är att samla doktorander och disputerade forskare från lokala, nationella och internationella forskningssammanhang. Utvärderingar har dock visat på en önskan om ökad närvaro av disputerade forskare i Högre seminariet och en rad åtgärdsförslag har därför tagits fram (se *Forskarutbildningsmiljö*).

För att kunna erbjuda doktoranderna ett brett kursutbud av hög kvalitet och säkerställa att kurserna är uppdaterade och motsvarar det aktuella forskningsläget, samarbetar ämnet aktivt över såväl ämnes- som lärosätesgränser. VT 2016 inledde forskarutbildningen i konstvetenskap vid SU ett fördjupat och mer systematiskt samarbete med konstvetenskap vid SH och UU. Detta har resulterat dels i ovan nämnda metodkurs, som utarbetades gemensamt

av SU och SH och som följdes av doktorander från alla tre lärosäten, dels i en återkommande seminarieriserie med fokus på konstvetenskapliga metodfrågor. Ett förslag som nyligen har lagts fram av doktoranderna på konstvetenskap vid SU är att skapa interna läskurser i konstvetenskap som en grupp doktorander kan ta tillsammans, och som utgår från specialistkompetens hos de lärare som är knutna till utbildningen.Handledarkollegiet arbetar med att utveckla det förslaget under 2017.

Även den ovan nämnda serien av klassikerkurser på IKE, samt kurserna som ges inom ramen för Genusakademien och Humanistiska fakultetens forskarskola bidrar till att säkerställa att doktoranderna ges möjlighet att förvärva kunskap och förståelse för det bredare humanistiska forskningsfält som konstvetenskap är en del av. Till detta kommer forskardagar och symposier (se *Forskarutbildningsmiljö*), som bidrar till breddad kunskap och förståelse i dialog med framstående forskare inom olika fält. Kursutbudets bredd utanför ämnet konstvetenskap utvärderas kontinuerligt i och med de årliga utvärderingarna av forskarutbildningen, samt i handledarkollegiet och studierektorskollegiet.

Eftersom konstvetenskap är en disciplin med stor bredd i teoretiskt och metodologiskt hänseende, måste varje enskilt forskningsprojekt förhålla sig till den spännvidd vad gäller vetenskaplig teori och metodik som finns i ämnet. Avhandlingsarbetet utgör därför ett särskilt viktigt moment i utbildningen för att bredda doktorandens kunskap och förståelse för ämnesområdets vetenskapliga metodik.

Kontroll av doktorandens kunskapsutveckling och avhandlingsprojektets progression sker vid regelbunden handledning, och i samband med de obligatoriska textseminarierna på Högre seminariet. Mot slutet av utbildningstiden kontrolleras progressionen även i samband med slutseminariet och granskningsprocessen inför disputation (se nedan). Doktorandens progression genom forskarutbildningen regleras formellt i ISP:erna, som kontrolleras, följs upp och revideras årligen av doktorand och handledare i ett s.k. ISP-samtal. I varje ISP anges och planeras för när olika moment av utbildningen (kurser, avhandlingsskrivande, arkivbesök, textframläggning vid Högre seminariet osv.) ska genomföras. ISP:erna diskuteras även av handledarkollegiet (se *Personal*). I de fall då det uppstår frågor eller tveksamheter kring doktorandens progression meddelas det till studierektor för forskarutbildningen. Vid behov upprättas kortare ISP:er (ca 3 månader) med detaljerade mål och krav på vad som ska genomföras. Om tveksamheter gällande progressionen kvarstår följer studierektor upp frågan hos ämnesansvarig och/eller prefekt och återkopplar sedan till handledare och doktorand. Denna rutin syftar till att kontrollera varje doktorands progression genom forskarutbildningen, och säkerställa att hen ges goda förutsättningar att kunna genomföra utbildningen inom planerad tid. Rutinen kring ISP:en stipulerar även nödvändiga åtgärder och återkoppling av resultat i de fall då det uppstår problem med progression eller tidsplan.

Kvaliteten på de avhandlingar som går till disputation säkerställs genom IKE:s gemensamma [rutin för granskningsprocessen inför disputation](#). I ett första steg ska avhandlingstexten granskas av en utomstående opponent vid ett obligatoriskt slutseminarium. Efter slutseminariet bearbetar doktoranden i samråd med handledarna avhandlingstexten med utgångspunkt i slutseminariets och opponentens synpunkter. Sedan ska manuset i sin helhet godkännas för vidare granskning av doktorandens huvudhandledare. I ett andra steg ska manus slutgranskas av ett särskilt utsett kollegium inom ämnet, eller av granskare som utses av prefekten. Med utgångspunkt i resultatet av slutgranskningen fattar prefekten i samråd med huvudhandledaren beslut om disputation ska tillrådas eller avrådas. I de fall slutgranskningen leder till en avrådan ska doktoranden få skriftlig information om vilka justeringar som måste

görs före disputation. När doktoranden reviderat avhandlingsmanuset kontrollerar huvudhandledaren att arbetet är genomfört på ett tillfredsställande sätt. Därefter fattar prefekten i samråd med huvudhandledaren ånyo beslut om tillrådan eller avrådan. Granskningen sker i bägge stegen med utgångspunkt i de krav på avhandlingen som stipuleras i ASP:en.

Den slutgiltiga kvalitetsgranskningen sker vid disputationen, som följer [Humanistiska fakultetens anvisningar och riktlinjer för disputationer](#).

Sammanfattningsvis arbetar ämnet med uppfyllelse av examensmålen avseende kunskap och förståelse genom att (i) ställa krav på kunskap i konstvetenskaplig metodik redan vid antagningen, (ii) låta doktoranden utforma sin utbildning individuellt i samråd med handledaren (iii) erbjuda kurser både internt och i samarbeten med andra ämnen och lärosäten, (iv) kontinuerligt utvärdera kvaliteten på kursutbudet i handledarkollegiet och studierektorskollegiet, samt (v) stipulera obligatorisk närvaro vid Högre seminariet och arbeta med åtgärder för en ökad seminarieaktivitet bland professorer och lektorer. Måluppfyllelse och progression genom utbildningen kontrolleras och följs upp genom (i) individuell handledning, (ii) reglering av utbildningens innehåll och tidsplan i ISP:en, (iii) årliga ISP-samtal som rapporteras och följs upp i handledarkollegiet, (iv) om planen inte följs: uppföljning, rapportering och återkoppling till studierektor samt vid behov ämnesansvarig och/eller prefekt, och slutligen (v) en fastställd granskningsrutin av avhandlingsmanus och formell beslutsprocess inför disputation.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade (konstnärliga) uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna ska också visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningens individuella utformning ger doktoranderna möjlighet att öva sin förmåga att planera och självständigt genomföra en större forskningsuppgift, samt fullfölja kurser motsvarande 60 hp inom en tidsram om fyra år. Varje doktorand har en egen arbetsplats på institutionen med tillgång till biblioteksresurser och nödvändig utrustning (dator, telefon, förbrukningsmaterial etc.) för att kunna genomföra utbildningen. Arbetsplatsen i kombination med forskningsmiljön (se *Forskarutbildningsmiljö*) utgör den grundläggande infrastruktur som är en förutsättning för att doktoranden ska kunna nå utbildningens mål inom utsatt tid.

Doktoranden får kontinuerligt stöd i planeringen och genomförandet av utbildningen av två handledare (se *Personal*). Planeringen formaliseras i ISP:en och diskuteras i de årliga ISP-samtalen. Där kontrolleras att doktorandens kursläsning och avhandlingsarbete planeras och bedrivs i enlighet med de tidsramar utbildningen stipulerar. I samband med den årliga revideringen av ISP:erna kallar studierektor för forskarutbildning de aktiva handledarna till ett särskilt möte för genomgång av samtliga avhandlingsprojekt och för att fånga upp eventuella svårigheter eller problem.

Flera av de valfria kurserna innehåller moment som syftar till att ge doktoranderna färdighet och förmåga att presentera och diskutera forskning såväl muntligt som skriftligt i ett bredare sammanhang, liksom att bidra till andras lärande. Inom ramen för utbildningen ges kurspoäng för att presentera vid en vetenskaplig konferens, publicera en artikel i en peer review-tidskrift, göra en fördjupad granskning av ett slutseminariemanus, samt gå en [universitetspedagogisk kurs](#) där muntlig presentationsteknik utgör ett särskilt kursmoment. De flesta doktorander tar under sin forskarutbildning några av dessa kurspoäng.

Forskarutbildningen tränar doktorandens förmåga till dialog med vetenskapssamhället genom att doktoranden den första terminen presenterar och diskuterar sin forskningsplan på Högre seminariet och får återkoppling från såväl doktorandkollegor som disputerade forskare, genom de regelbundna textseminarierna som är en återkommande övning i vetenskaplig dialog, och genom slutseminariet som till formen liknar disputationen.

Doktorandernas deltagande i internationella sammanhang varierar. Några doktorander har ett större mått av internationell rörlighet, medan andra har avhandlingsprojekt med starkare nationell förankring. För att säkerställa att doktoranderna under sin forskarutbildning kommer i kontakt med internationell forskning, bjuder institutionen kontinuerligt in internationella forskare till gästföreläsningar och workshopar där doktorander tränas i att både muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället (se *Forskarutbildningsmiljö*). I samma syfte har ämnet konstvetenskap ett aktivt samarbete med konferensen NORDIK, och är drivande i arbetet med att etablera ett nytt internationellt forskningscentrum för Critical Heritage Studies (se *Forskarutbildningsmiljö*). Varje doktorand tilldelas därutöver expensmedel på sammanlagt 40 000 kr under hela utbildningen, som möjliggör aktivt deltagande vid nationella eller internationella konferenser som passar deras egna forskningsprofiler. Användningen av expensmedel godkänns av IKE:s forskningssekreterare och regleras i ISP:en. Doktorander uppmuntras även att söka medel ur externa stipendiefonder. Därutöver finns för SU:s doktorander möjlighet att söka medel ur Stiftelsen Erna och Einar Palmgrens stipendiefond för resor inom och utom landet, ofta för materialinsamling eller aktivt deltagande på internationella konferenser. Den doktorand som tilldelats medel ur Palmgrens fond återrporterar i form av en skriftlig rapport.

Dialog med samhället i övrigt sker av naturliga skäl oftast efter avslutad forskarutbildning eftersom det först då finns ett färdigt forskningsresultat (dvs. avhandlingen, som inom konstvetenskap hittills alltid har haft formen av en monografi, även om ASP:en också tillåter sammanläggningsavhandlingar) att presentera och diskutera. Flera moment i forskarutbildningen förbereder och tränar doktoranden på detta. Högre seminarier har arrangerat temaseminarier om praktisk kunskap som rör dialogen med såväl vetenskapssamhället som samhället i övrigt. Exempelvis kan nämnas seminarier om publiceringsstrategier, peer review-system, att presentera paper vid vetenskaplig konferens, olika forum för att kommunicera forskningsresultat, och att söka mindre externa anslag. Under 2017 planeras temaseminarier om muntlig presentationsteknik och populärvetenskaplig text. Temaseminarierna är återkommande och ges 1–2 gånger per termin, vilket garanterar att varje doktorand deltar någon gång under sin utbildning.

Flertalet doktorander undervisar under utbildningens gång på grundnivå. De presenterar och diskuterar då forskning med personer som inte är forskare inom akademien. I undervisningen övas även doktorandens förmågor med avseende på planering och presentationsteknik. I enlighet med [Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid SU](#) ska doktorand som undervisar ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper.

Forskarutbildningen ger doktoranden goda förutsättningar att bidra till samhällets utveckling genom att doktoranden förvärvar generella färdigheter och förmågor, såsom att formulera problemställningar, självständigt sammanfatta och genomföra analyser av ett omfattande empiriskt material, att kontextualisera enskilda frågor eller fenomen i samhället i ett större historiskt och internationellt sammanhang, och att inta ett källkritiskt förhållningssätt. Forskarutbildningen i konstvetenskap ger mer specifikt även en fullt utvecklad bildanalytisk förmåga. Dessa färdigheter och förmågor är något doktoranderna kontinuerligt tränas i genom kurser och eget avhandlingsarbete under hela utbildningen. Dessa färdigheter är av relevans för en rad professionella sammanhang: vid universitet, myndigheter, museer, konsthallar, kulturarvsinstitutioner, mediaföretag, bokförlag osv.

Den enskilda doktorandens progression genom forskarutbildningen med avseende på färdighet och förmåga kontrolleras och följs upp på motsvarande sätt som angivits för aspekten *kunskap och förståelse*.

Sammanfattningsvis ges doktorander i konstvetenskap vid SU goda möjligheter att öva sin förmåga till planering och självständigt arbete inom givna tidsramar, i och med den individuella planeringen och genomförandet av forskarutbildningen. Doktoranden stöds av två handledare, och planeringen av utbildningen formaliseras, kontrolleras och följs upp årligen med ISP:en. I det Högre seminariet tränas doktorandens förmåga till muntlig presentation och här, liksom i undervisning på grundnivå, bidrar doktoranden också till andras lärande. Temaseminarier tar upp praktisk akademisk kunskap, medan inbjudna föreläsare, samarbeten och nysatsningar säkerställer att doktoranderna kommer i kontakt med den internationella forskarvärlden. Expensmedel möjliggör doktorandernas deltagande i nationella och internationella konferenser. Forskarutbildningen ger doktoranden viktiga färdigheter av relevans för en rad professionella sammanhang. Måluppfyllelsen och progressionen genom utbildningen avseende färdighet och förmåga kontrolleras och följs upp genom handledning, ISP och årliga ISP-samtal som rapporteras och följs upp (se *kunskap och förståelse*).

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas ska visa intellektuell självständighet, (konstnärlig integritet), och vetenskaplig redlighet/forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden ska också ha nått fördjupad insikt om vetenskapens/konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Större delen av forskarutbildningen utgörs av avhandlingsarbetet (180 hp av totalt 240 hp). Avhandlingen tar form genom en process där doktoranden kontinuerligt tränas i intellektuell självständighet. Redan i ansökan till utbildningen formulerar den sökande en egen forskningsplan som redogör för det tänkta avhandlingsämnet med problemformulering, syfte, material, metodisk och teoretisk förankring, relation till aktuellt forskningsläge, samt en tidsplan för det planerade arbetet. Forskningsplanen bedöms i rekryteringsprocessen (se *personal*) med avseende på relevans, originalitet samt genomförbarhet inom den givna tidsramen. Doktorsavhandlingar i konstvetenskap skrivs således inte som delar av de forskningsprojekt handledarna bedriver. Doktoranden har under utbildningen eget ansvar för att med handledarens stöd fullfölja och i förekommande fall justera den egna forskningsplanen. Doktoranden tränas därmed under hela utbildningen i intellektuell självständighet.

ASP:ens obligatorium för kurspoäng sätter ramarna för innehållet i forskarutbildningens kursdel, utan att kräva att doktoranden går specifika kurser. Syftet är att doktoranden även här ska tränas i intellektuell självständighet genom att i samråd med sina handledare välja kurser som bäst passar inriktningen på den egna forskarutbildningen. Den intellektuella självständigheten kan därutöver utvecklas genom möjligheten att utforma individuella läskurser där doktoranden i samråd med handledare, eller den lärare som examinerar kursen, väljer relevant litteratur. Genomgående präglas de kurser som ges inom ramen för forskarutbildningen av teoretiska, kritiska perspektiv och ett reflexivt förhållningssätt. Som exempel kan nämnas kurserna [Transmedialitet – kulturhistoriska utmaningar](#) (7,5 hp) och [Metod och forskningspraktik inom det konstvetenskapliga fältet](#) (7,5 hp).

Doktoranden och handledarna tar gemensamt ansvar för att progression i avhandlingsarbetet uppnås. De första stegen i progressionen stakas ut redan i ASP:en, som reglerar att doktoranden läser grundläggande kurser om vetenskapsteori och metod under det första läsåret eller så snart tillfälle ges. Därefter följer ämnesspecifika kurser samt valfria kurser som utgör en fördjupning och breddning utöver det valda avhandlingsämnet. Den enskilda doktorandens progression genom forskarutbildningen med avseende på förhållningssätt och värderingsförmåga kontrolleras och följs upp på motsvarande sätt som angivits under aspekten *kunskap och förståelse*.

Konstvetenskap är en analytisk och kritiskt reflekterande humanistisk disciplin, som utöver inomvetenskapliga bild- och rumsanalytiska metoder använder sig av teorier och metodologiska modeller från ett tvärvetenskapligt fält. Detta ställer fortlöpande krav på såväl vetenskaplig självständighet som fördjupad insikt och förmåga att värdera möjligheter och begränsningar hos skilda vetenskapliga perspektiv i relation till en föränderlig konstvetenskaplig empiri. Värderingsförmågan uppövas successivt under utbildningen, såväl i det egna avhandlingsarbetet som vid granskning av doktorandkollegornas seminarierexter, i seminariediskussioner, kursläsning samt vid deltagande på vetenskapliga konferenser. VT 2017 inleddes t.ex. med ett seminarium som utifrån ny forskningslitteratur diskuterade det kritiska tänkandets möjligheter och begränsningar. I sådana seminarier aktualiseras också frågor om vetenskapens roll i samhället och vårt ansvar för användningen av den kunskap vi producerar.

Utbildningen lägger stor vikt vid vetenskaplig redlighet och akribi. Doktoranderna tränas fortlöpande i detta, dels genom det egna avhandlingsarbetet, dels i läskurserna som oftast examineras skriftligt. SU formulerade 2016 [riktlinjer för doktorander avseende referens till tidigare publicerat material](#) (självplagiering). Lärosätet har centrala [riktlinjer för hanteringen av frågor om vetenskaplig oredlighet](#) och ett [etiskt råd](#) som kontaktas för utredning, om misstanke om vetenskaplig oredlighet uppstår.

Uppföljning och återkoppling vad gäller intellektuell självständighet, samt även vetenskaplig redlighet och akribi, sker kontinuerligt i handledning, genom att doktoranden lägger fram text för granskning på Högre seminariet, i samband med granskningsprocessen inför disputation och ytterst vid disputationen (se *kunskap och förståelse*).

I den mån etikfrågor aktualiseras i respektive avhandlingsprojekt, så behandlas de i handledningssituationen och diskuteras när doktoranden lägger fram text på Högre seminariet. Förmågan att göra forskningsetiska bedömningar tränas också vid granskning och bedömning av doktorandkollegors texter på Högre seminariet, där doktoranderna övas i att ge och ta konstruktiv kritik. Sakkunniggranskningens etik inom ramen för konstvetenskapens Högre seminarium – dvs. en öppen och tillåtande seminariekultur med fokus på konstruktiv kritik – har under 2016 diskuterats mellan doktorander och studierektor för forskarutbildningen i samband med muntliga utvärderingar av utbildningen.

Vid det nationella doktorandinternatet i konstvetenskap 2016 var deltagarna överens om att ett medvetet och reflekterande förhållningssätt i etikfrågor är ett utvecklingsområde inom ämnets forskarutbildningar vid ett flertal lärosäten. Deltagarna vid internatet beslutade därför att genomföra en heldagsworkshop om forskningsetiska frågor vid doktorandinternatet i oktober 2017. Workshopen ska behandla etisk självreflektion med fokus på fyra aspekter:

- forskningsprojektets etik – forskarens interaktion med forskningsobjektet
- sakkunniggranskningens etik – kollegial interaktion
- etiska frågor om resultatpridning och forskningens effekter i samhället – ekonomisk, social, kulturell interaktion
- vetenskapsfilosofisk etik – normkritisk interaktion

Målsättningen är att internatets workshop ska tydliggöra hur ämnet på ett systematiskt sätt bör arbeta vidare med etikfrågor inom utbildningen.

För de doktorander som har särskilda behov av eller önskemål om att fördjupa eller bredda sig angående forskningsetik och vetenskapens roll i samhället, erbjuder Humanistiska fakulteten på SU tvärvetenskapliga kurser på forskarutbildningsnivå. SU:s [Avdelning för forskningsstöd](#), en resurs för såväl doktorander som disputerade forskare, ger bistånd om behov av etikprövning skulle föreligga, samt ger information om etik generellt och vid ansökningar av externa medel. SU erbjuder också centrala [stöddokument, information och seminarier](#) om etikfrågor i forskningen.

Därutöver arrangerar Humanvetenskapliga områdesnämnden vid SU regelbundet s.k. [profilseminarier](#), med ämnesöverskridande teman av hög angelägenhetsgrad för undervisning, forskning och forskningssamverkan. Seminarierna är öppna för alla vid SU. Under VT 2017 behandlas teman som etik i forskningen och mentorskap och stöd till yngre forskare.

I ämnet konstvetenskap, sammanfattningsvis, utgör avhandlingsarbetet den viktigaste grunden för doktorandens träning och utveckling i intellektuell självständighet och god värderingsförmåga. Ämnets karaktär ställer fortlöpande krav på såväl vetenskaplig självständighet som fördjupad insikt och förmåga att värdera möjligheter och begränsningar hos skilda vetenskapliga perspektiv i relation till en föränderlig konstvetenskaplig empiri. Vidare arbetar vi inom ämnet med examensmålen avseende värderingsförmåga och förhållningssätt genom att definiera kursdelen av forskarutbildningen på ett sätt som ska träna doktoranden i intellektuell självständighet och genom Högre seminariets verksamhet, där doktoranden kontinuerligt tränas och prövas i intellektuell självständighet, värderingsförmåga, vetenskaplig redlighet och akribi. I diskussioner med andra lärosäten har ämnet identifierat forskningsetiska frågor som ett gemensamt utvecklingsområde i forskarutbildningen och planerar därför ett gemensamt internat om etikfrågor. Lärosätet erbjuder dessutom en rad stödfunktioner, seminarier och dokument på temat etik. Måluppfyllelsen och progressionen genom utbildningen avseende värderingsförmåga och förhållningssätt kontrolleras och följs upp genom handledning, ISP och ISP-samtal, samt i Högre seminariet och i granskningsprocessen inför disputation (se *kunskap och förståelse*).

Arbetslivets perspektiv

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv, såväl inom som utom akademien.

B. Utbildningens utformning och genomförande följs systematisk upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningens särskilda styrka i relation till arbetslivet även utanför högskolesektorn är att den ger avancerad träning under kvalificerad handledning i självständigt forskningsarbete, inklusive problemformulering, skrivande och seminariepresentationer. Den ger tillfälle till löpande kritisk diskussion och prövning av resultat genom seminarieverksamhet, workshoppar och kurser. Tidsramar och deadlines tränar förmågan att planera och att med bibehållen hög kvalitet avsluta arbetsuppgifter på ett professionellt sätt. Dessa förmågor tränas under forskarutbildningen, framförallt genom avhandlingsarbete och processen fram mot disputation.

Alla doktorander erbjuds institutionstjänstgöring, framför allt i form av undervisning. De flesta väljer dock att huvudsakligen fokusera på avhandlingsarbetet som ofta ses som det viktigaste för den fortsatta karriären. Men även undervisningserfarenhet är meriterande, inte bara för läraranställningar av olika slag, utan även för pedagogisk verksamhet i andra sammanhang. Av de doktorander som undervisar krävs pedagogisk utbildning eller motsvarande erfarenhet (se *Färdighet och förmåga*). I samband med den terminsvisa utvärderingen av forskarutbildningen har ibland framkommit förslag om arbetslivsorienterade inslag, så som handledning i att skriva forskningsansökningar eller presentationstekniker, vilka i allmänhet också har kunnat genomföras.

Arbetsmarknaden för doktorer i konstvetenskap består utöver högskolesektorn framför allt av museer, myndigheter och den övriga konstvärlden. De aktiva lärarna och handledarna i ämnet har aktiva nätverk inom dessa områden (se *Forskarutbildningsmiljö*). Inom de olika nätverken diskuteras bl.a. arbetslivet utanför universitetsvärlden. Som ett exempel kan nämnas Nationalmuseums forskningsråd där ämnet vid SU är representerat. Där diskuteras fortlöpande nya utbildningssatsningar och bl.a. även forskarutbildningen. Möjligheten att arrangera en forskarskola i konstvetenskap har diskuterats där.

Det konstvetenskapliga ämnets materiella karaktär gör att enskilda projekt ofta ger direkt kontakt med arkiv, samlingar, museer etc., som i sin tur kan leda vidare till fortsatta karriärvägar. En sammanställning (nedan) visar att flera tidigare doktorander idag är verksamma vid museer och liknande institutioner. Nämnas kan också att den alumn som idag arbetar som antikvarie vid Enköpings museum, hade Enköping som ett centralt studieobjekt under doktorandarbetet.

Bland de som har disputerat de senaste fem åren finns en som gjorde en del av sin tjänst vid Moderna Museet. 20% av tiden bekostades av och förlades då till museet och doktoranden hade en disputerad handledare som var anställd vid museet. En annan doktorand hade en disputerad handledare som var anställd vid Nationalmuseum.

Arbetet med alumners erfarenheter sker mestadels på informell basis. Många från konstvärlden i Stockholm undervisar och föreläser regelbundet i ämnet utifrån sin särskilda vetenskapliga kompetens, dock i allmänhet på grund- eller avancerad nivå. En alumn som är museichef på Thielska galleriet och en annan som är intendent på Nationalmuseum, föreläste 2015 på Högre seminariet om sina postdoktorala karriärer. Vi avser att arrangera fler sådana seminarier och möjligen borde de informella nätverken institutionaliseras något.

Som regel håller huvudhandledaren kontakt med doktoranden efter disputation. Det kan i första hand gälla en genomgång av disputationsakten och de kritiska synpunkter eller nya idéer som kan ha framkommit där. Möjliga karriärvägar diskuteras i samtal mellan handledare och doktorand, såväl innan disputation som därefter. Dessa samtal är dock inte obligatoriska eller reglerade. Vi understödjer våra alumners fortsatta karriärvägar genom att den som avser söka medel från VR, RJ eller andra finansiärer välkomnas att lägga fram sitt projekt vid IKE och få det kollegialt granskat innan inlämning. Flera alumner har utnyttjat denna möjlighet.

En genomgång av de 19 personer som disputerat de senaste fem åren vid SU visar på följande: 1 arbetar på Nationalmuseum, 2 arbetar vid Moderna Museet, 1 arbetar på Victoria & Albert Museum i London, 3 har olika former av postdoktorsanställningar, 1 är tillsvidareanställd universitetslektor vid SU, 1 är antikvarie, 7 vikarierar som lektorer vid SU, annat lärosäte i Sverige eller utomlands, 1 är doktorandombudsman vid SU, 1 är illustratör och 1 är pensionerad. Bland dem som nyligen disputerat är det naturligt nog färre som har tillsvidareanställning än bland dem som disputerade för några år sedan.

Doktoranders perspektiv

Bedömningsgrunder:

A. Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.

B. Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I ämnet konstvetenskap vid SU anses doktorandernas erfarenheter och initiativ vara en central och omistlig del av utvecklingen av utbildning på forskarnivå. För att säkerställa att doktoranderna tar aktiv del i utvecklingsarbetet hålls inför varje termin ett planeringsmöte som leds av studierektor för forskarutbildningen. Där dryftas synpunkter på schema, önskemål om textseminarier och förslag på gästföreläsare, tematiska seminarier, samarbeten och kurser. Doktorander deltar även aktivt i ämnets, institutionens och lärosätets beslutande organ, i workshoppar, forskardagar, och i produktionen av antologier och läromedel (t.ex. arbetet med den ovan nämnda publikationen som initierades efter forskardagen *Art, Media, and Intermediality*). Det säkerställer att doktorandperspektivet finns med som en viktig del av ämnets strategiska verksamhet och bidrar samtidigt till doktorandernas intellektuella och vetenskapliga utveckling. Alla sådana aktiviteter regleras i doktorandernas ISP:er.

Nyantagna doktorander välkomnas på en institutionsgemensam doktoranddag. Här får doktoranden information om de centrala och lokala regelverk som reglerar doktorandanställningen, och introduceras för de personalkategorier och funktioner som kan bistå med hjälp i olika situationer. På IKE finns exempelvis ämnesspecifika studierektorer för utbildning på forskarnivå, en institutionsgemensam samordnande dito, två forskningssekreterare, en administrativ chef, en personalhandläggare, samt doktorandrådet. Centralt vid SU finns doktorandombudsmannen och Centrala doktorandrådet. Varje nyantagen doktorand i ämnet konstvetenskap introduceras dessutom av studierektor för forskarutbildningen när hen börjar sin anställning. Här får doktoranden praktisk information om arbetsplatsen (kontor, postfach, kopieringsapparater, pentry osv.) och presenteras individuellt för kollegorna inom ämnet. I samband med denna introduktion träffar doktoranden om möjligt även sina handledare för första gången. Sedan VT 2016 anordnas årligen en gemensam doktoranddag för IKE:s doktorander. Bl.a. har ämnesöverskridande samarbeten diskuterats och den dåvarande doktorandombudsmannen har presenterat en [rapport](#) från en doktorandenkät som tidigare genomförts i samarbete med Centrala doktorandrådet vid SU.

För att underlätta för doktorander och handledare finns flera centrala dokument tillgängliga på läroplattformen Mondo. Där finns t.ex. [Lathund för doktorander](#) – ett informationsdokument ursprungligen utarbetat inom ämnet konstvetenskap, men som numera omfattar samtliga ämnesområden inom IKE. Lathunden innehåller övergripande praktisk information om exempelvis anställning, friskvård, ansvarsfördelning och villkor under doktorandtiden. Sedan institutionssammanslagningen till IKE har ett intensivt arbete pågått för att säkerställa att doktorandernas villkor är likvärdiga. Detta speglas t.ex. i en institutionsgemensam [antagningsordning för utbildning på forskarnivå](#) och en gemensam [rutin för granskning inför beslut om disputation](#).

Vid IKE finns ett institutionsövergripande doktorandråd som representerar samtliga doktorander vid institutionen. Förutom att tillgodose doktorandernas intressen gentemot institutionen har en viktig uppgift för doktorandrådet sedan bildandet av IKE 2015 varit, att överse så att doktoranderna har likartade och jämlika förhållanden oavsett ämnestillhörighet. Doktoranderna är vidare representerade i de två beredande och beslutande organen: ämnesrådet i konstvetenskap samt institutionsstyrelsen vid IKE. Doktoranderna har även en representant i kollegiet för IKE:s studierektorer för utbildning på forskarnivå och är representerade vid antagningar till forskarutbildning i konstvetenskap. Doktoranderna deltar även i lärarmöten, i IKE:s jämställdhetsgrupp och i personalmöten. Både konstvetenskap som ämne och IKE som institution strävar efter att underlätta för doktorander att vara närvarande och aktiva i ämnets och institutionens praktiska och strategiska diskussioner och i dess beslutsprocesser. Enskilda doktorander i konstvetenskap har dessutom varit representerade i universitetsstyrelsen, i universitetets arbetsmiljögrupp, samt i Humanistiska fakultetsnämnden och lärarförslagsnämnden. De doktorander som åtar sig sådana uppdrag får prolongation av sina doktorandanställningar.

För att säkerställa att doktoranderna har en god fysisk arbetsmiljö följer ämnet konstvetenskap SU:s centrala riktlinjer beträffande doktoranders arbetsmiljö (tillgång till arbetsplats, dator, administrativt stöd, etc.). Alla doktorander har en egen arbetsplats, men delar rum med en eller två andra personer. För att kontrollera att den fysiska arbetsmiljön fungerar väl har IKE genomfört två ergonomiska ronder där alla anställda, inklusive doktorander, har kunnat framföra synpunkter på nödvändiga förändringar i arbetsmiljön. Detta kan exempelvis handla om att förbättra ventilationen i arbetsrummen eller att förbättra den ergonomiska kvaliteten på arbetsplatsen.

För att kontinuerligt utvärdera den psykosociala arbetsmiljön genomförs årligen medarbetarsamtal för hela personalen, inklusive doktoranderna. Samtalen följer en mall som har utarbetats av Personalavdelningen vid SU. Det är ämnets studierektor för utbildning på forskarnivå (alt. ämnesföreträdaren) som håller i doktorandernas medarbetarsamtal. Doktoranderna deltog även i en kartläggning av den psykosociala arbetsmiljön, som företagshälsovården FeelGood utförde för ämnet konstvetenskap hösten 2016, samt i en arbetsmiljöenkät som SU utförde samma termin. Doktoranderna är även involverade i uppföljningsarbetet efter dessa båda undersökningar. Doktorandernas aktiva deltagande i utvärderingar av den psykosociala arbetsmiljön är viktigt för att deras specifika perspektiv och intressen ska finnas med, på samma sätt som andra kategorier av anställda, i den övergripande bilden av ämnet, institutionen, och lärosätet.

En fråga som återkommer i båda dessa undersökningar, liksom i medarbetarsamtalen och utvärderingarna (se nedan), gäller handledningen: huruvida doktoranden får handledning i den utsträckning hen har rätt till och huruvida den upplevs som relevant. Enligt det centrala regelverket vid Humanistiska fakulteten har varje heltidsdoktorand rätt till 80 timmars handledning per läsår.Handledningens omfattning kan naturligtvis variera något under projektets gång, men det ska regleras i ISP:en och utvärderas i de årliga ISP-samtalen att handledningen uppnår erforderlig kvantitet. Handledningens kvalitet är en mer svårbedömd fråga, men är något som tas upp årligen i de anonyma utvärderingarna och i medarbetarsamtalen. I första hand är det studierektor för utbildning på forskarnivå som har ansvaret för att säkerställa att doktorandens behov är tillgodosedda av den handledning hen får, och om så krävs ingripa i handledningssituationen. I de fall då studierektorn är handledare

går ansvaret över på ämnesansvarig och om även hen är del av doktorandens projekt, faller ansvaret på IKE:s samordnande studierektor för forskarutbildning.

Sedan 2007 har det varje termin genomförts muntliga och anonyma skriftliga utvärderingar av forskarutbildningen. Syftet har varit att formalisera och legitimera doktorandernas inflytande över utbildningen. Frågor som ofta kommit upp rör seminarieformer, schematäthet, andelen textseminarier i relation till mer allmänna seminarier eller tematiska seminarieserier. Utvärderingen har också varit ett viktigt instrument, dels för att på ett tidigt stadium fånga upp sådant som uppfattats som problem och missförhållanden, dels för att initiera förslag på nya grepp och reformer.

Sammanfattningsvis lägger ämnet och institutionen stor vikt vid doktorandernas synpunkter och erfarenheter, både på forskarutbildningen och arbetsmiljön i stort. Varje ny doktorand ges en egen introduktion till lokala och centrala regelverk och stödfunktioner för utbildningen och anställningen, och välkomnas till utbildningen vid en gemensam doktoranddag. Inför varje termin hålls ett planeringsmöte som leds av studierektor för forskarutbildningen. Institutionen har ett eget doktorandråd, och lärosätet har både doktorandombudsman och ett centralt doktorandråd. Doktorander deltar även aktivt i ämnets, institutionens och lärosätets beslutande organ, och i ämnesspecifika aktiviteter som sammantaget säkerställer att doktorandperspektivet finns med som en viktig del av ämnets strategiska verksamhet. Alla sådana aktiviteter regleras i doktorandernas ISP:er.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömningsgrunder:

A. Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

B. Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Stockholms universitet ska, enligt lärosätets [Jämlikhets- och jämställdhetsplan](#), vara ett jämlikt och jämställt universitet där alla studenter och anställda behandlas likvärdigt och på ett respektfullt sätt. Det innebär ett förhållningssätt som ska präglas av respekt för varandras olikheter och åsikter. Vid SU finns [Rådet för arbetsmiljö och lika villkor](#) (RALV) som ska verka för jämställdhet i enlighet med universitetets strategidokument, såsom [Plan för lika rättigheter och möjligheter](#). Alla statliga universitet och högskolor är även ålagda att ta fram en plan för hur de ska utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering. Planen ska innehålla utvecklingsbehov, mål och lärosätets aktiviteter för 2017–2019 och vara klar senast i maj 2017. RALV har ansvaret för arbetet vid SU. Detta arbete är pågående och kommer på sikt positivt påverka all verksamhet vid lärosätet. Vid varje institution är prefekten ytterst ansvarig för jämställdhets- och jämlikhetsarbetet. IKE har en [likabehandlingsplan](#) och en likabehandlingsgrupp med ansvar att kontinuerligt se över och följa upp frågor om jämställdhet och likabehandling vid institutionen.

Det finns en mycket hög genusteoretisk kompetens bland lärare, forskare och doktorander i konstvetenskap. Detta tar sig uttryck bl.a. i kurser på grund- och avancerad nivå, i ämnesval och analyser i den egna forskningen och i en hög beredskap att diskutera aspekter som omfattar genusteori och HBTQ-frågor såväl som praktisk jämställdhet. Vid SU finns också nätverket Genusakademin (se *Forskarutbildningsmiljö*). Den genusteoretiska medvetenheten bland konstvetenskapens lärare och doktorander kan ses som en effekt av en ökad medvetenhet om dessa frågor inom akademien i allmänhet och det generationsskifte som ägt rum inom ämnet.

Av konstvetenskapens sex aktuella och registrerade doktorander HT 2016 är fem kvinnor och en man. Ser man till listan över disputerade doktorander mellan 2012 och 2016 så är fördelningen ungefär 30% män och 70% kvinnor. Dessa siffror är i sig problematiska ur jämställdhetssynpunkt, men de svarar ganska väl mot fördelningen mellan män och kvinnor inom utbildning på grund- och avancerad nivå. Vi har nyligen inlett ett arbete för breddad rekrytering på grundnivå med förhoppningen att därigenom lösa problemet på sikt även på forskarutbildningsnivå.

Könsfördelningen mellan de tillsvidareanställda lärarna är jämn, däremot är det problematiskt att det finns betydligt fler män bland professorerna (fyra män och två kvinnor) samt att det omvända gäller bland lektorerna (en man och fem kvinnor). Könsfördelningen har dock förändrats till det bättre de senaste åren. Samtliga lärare har aktivt vidaremeriterat sig mot docentur och professur och de två senaste befordrade professorerna har varit kvinnor.

Även för doktorandernas vidkommande är det viktigt med en jämn könsfördelning i lärarkollegiet, både för att ta tillvara varje individs kompetens i handlednings- och forskningsmiljön och för att forskarkollegiet ska kunna fungera som en förebild för doktorander och nydisputerade forskare. En åtgärd som vidtagits är att i de fall då så funnits

vara lämpligt låta lektorer få träda in som huvudhandledare och detta av följande tre skäl: (i) för att doktoranderna ska få de mest lämpliga handledarna för sina forskningsinriktningar, (ii) för att ge samtliga i lärarkollegiet chansen att verka inom den mest avancerade delen av utbildningssystemet, samt (iii) för att alla i lärarkollegiet i möjligaste mån ska erhålla meriten att ha handlett doktorander. Huvudprincipen när handledare utses är dock alltid att projektets väl kommer i första rummet. I Likabehandlingsplanen för IKE framgår att Likabehandlingsgruppen under HT 2017 kommer att ordna en för alla handledare obligatorisk workshop om doktorandhandledning ur ett likabehandlingsperspektiv.

I Likabehandlingsplanen framgår också att IKE ska vara en institution som underlättar för anställda att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap. Sedan länge har det inom konstvetenskapen varit praxis att alla möten och all undervisning (med undantag för kvällsundervisning) ska vara förlagd mellan 9.00 och 17.00 för att underlätta för lärare och doktorander som är småbarnsföräldrar. Högre seminariets verksamhet schemaläggs med få undantag mellan 10.00 och 15.00. Personalansvarig bistår med information om hur VAB registreras i det personaladministrativa systemet Primula och räknar ut så att detta bokförs i varje doktorands ISP för att säkerställa att ingen nettostudietid går till spillo.

Jämställdhet är för närvarande inte inskrivet i någon ASP vid IKE och inte heller i något av examensmålen för utbildning på forskarnivå. Men eftersom jämställdhet är ett centralt perspektiv för SU:s verksamhet som statlig myndighet, är det något som i hög grad präglar institutionens arbete i stort och som därigenom även berör utbildning på forskarnivå i konstvetenskap.